

علوم و فنون ادبی

۱- هریک از عبارات زیر به ترتیب معرف کدام شاعر یا نویسنده هستند؟

(الف) از شاخص ترین شاعران عارف است، او در آثارش بسیاری از معارف بشری و مسائل عرفانی را بیان کرده است.
(ب) وی شاعر عصر سربداران است که در قطعات اخلاقی خویش قناعت‌پیشگی و بی‌اعتباری دنیا را مورد تأکید قرار می‌دهد.

- (۱) حافظ - شمس قیس رازی
(۲) مولانا جلال‌الدین - ابن یمین
(۳) سلمان ساوجی - دولت‌شاه سمرقندی
(۴) خواجوی کرمانی - حمدالله مستوفی

۲- کدام گزینه از لحاظ تاریخ ادبیات نادرست است؟

- (۱) مهم‌ترین ویژگی زبانی سبک عراقی درهم‌آمیختگی مختصات نو و کهن است که گاهی در یک شعر کوتاه در کنار هم دیده می‌شود.
(۲) پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون، برتری عشق بر عقل از مفاهیم و اندیشه‌های شعر سبک عراقی است.
(۳) در قرن هفتم و هشتم برخی نویسندگان کتاب‌های مشکل را به زبان ساده بازنویسی می‌کردند چنان‌که ملاحسین واعظ کاشفی کلیله و دمنه را به انشای دوره خود بازگرداند و آن را انوار سهیلی نامید.
(۴) از ویژگی‌های نثر عراقی ورود لغات قبایل مختلف ترک و مغول به زبان فارسی است که در دوره تیمور سرعت رشد آن بیش‌تر شد و این جریان تا مدت‌ها ادامه داشت.

۳- عبارت زیر با واژگان کدام گزینه به درستی کامل می‌شوند؟

(الف) زبان فارسی باستان در دوره ..... رایج بود و آثار به جای مانده از این زبان به خط میخی است.
(ب) پس از ورود اسلام به ایران زبان فارسی تحول تازه‌ای پیدا کرد و با بهره‌گیری از خط عربی ..... نامیده شد.
(پ) زبان ..... در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف شده است.

- (۱) هخامنشیان - ایرانی میانه - پارتی
(۲) هخامنشیان - فارسی نو - پارتی
(۳) اشکانیان - دری - پهلوی
(۴) ساسانیان - فارسی نو - پهلوی

۴- توضیح مقابل کدام شاعر نادرست است؟

- (۱) معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران زبان فارسی است، او در غزل‌سرایی مشهور است. (صائب)
(۲) شعر این شاعر حد واسط سبک دوره عراقی و دوره هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست. (محتشم کاشانی)
(۳) او را به سبب سرودن غزل‌هایی خیال‌انگیز و به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم. (بیدل دهلوی)
(۴) ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره سخن او را برجسته کرده و با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق المعانی ثانی» لقب گرفته است. (کلیم کاشانی)

۵- در کدام گزینه اثری هست که نام صاحب اثر به درستی اشاره نشده است؟

- (۱) ترجمه تفسیر طبری (محمدبن جریر طبری) - عالم‌آرای عباسی (اسکندر بیگ ترکمان)
(۲) عین‌الحیات (علی بن حسین واعظ کاشفی) - مجالس المؤمنین (قاضی نورالله شوشتری)
(۳) محاکمة اللغتين (امیرعلی شیرنوبی) - تذکرة دولت‌شاه (دولت‌شاه سمرقندی)
(۴) بهارستان (جامی) - تاریخ‌گزیده (عبید زاکانی) - جمشید و خورشید (سلمان ساوجی)

۶- همه موارد از ویژگی‌های فکری سبک عراقی است، به جز .....

- (۱) فراوانی زهدستایی و وعظ و اندرز در شعر، رواج مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی
(۲) به کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمی دشوار در شعر، رواج داستان‌سرایی
(۳) رواج هجو و هزل در شعر، فاصله گرفتن غزل از عشق زمینی
(۴) رواج حس دینی، گسترش عرفان و تصوف

۷- در کدام بیت قافیه درونی دیده می‌شود؟

- (۱) داد عشاق بده وقت خود از دست مده
(۲) هم ناز دیدم هم بلا هم درد دیدم هم دوا
(۳) مرا تا کی فلک رنج‌ور دارد
(۴) طلعت من خواسته از مه خراج
وقت آن است که گیری سخن ما در گوش
هم خوف دیدم هم رجا هم خار دیدم هم رطب
ز روی دلبرم مهجور دارد
حرف خجالت‌زده بر لوح عاج

۸- قافیه در کدام بیت نادرست است؟

- (۱) گرم باز آمدی محبوب سیم‌اندام سنگین‌دل
(۲) مر مرا اینجا شکایت شکر شد
(۳) اگرچه جرم او کوه گران است
(۴) بدان کوش تا زود دانا شوی
گل از خارم برآوردی و خار از پا و پا از گل
کفر ایمان گشت و ایمان کفر شد
تو را دریای رحمت بی‌کران است
چو دانا شوی زود دانا شوی

۹- قاعده قافیه در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر
- ۲) افسوس که بی‌فایده فرسوده شدیم
- ۳) این سخن نه هم ز درد و سوز گفت
- ۴) صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را

۱۰- در کدام بیت هجای کشیده دیده نمی‌شود؟

- ۱) آس شدم زیبر آسبای زمانه
- ۲) در طبع جهان اگر وفایی بودی
- ۳) گذر جوی و چندین جهان را مجوی
- ۴) پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی

۱۱- وزن چند مصراع یکسان است؟

- الف) دورویی با چنان رایب پیدی با چنان جویی
- ب) حدیث دل حدیثی بس شگفت است
- ث) ای داد، کس به داغ دل باغ دل نداد
- ۱) سه (۲) دو

۱۲- وزن کدام ابیات دولختی نیست؟

- الف) آشفتگان عشقت گیرم که جمع گردند
- ب) اوقات خوش آن بود که با دوست به سر شد
- پ) از لعل و چشمت آخر دیدی که شد فروغی
- ت) مگذار مطرب را دمی کز چنگ بنهد چنگ را

- ۱) الف و ب
- ۲) ب و پ

۱۳- در بیت زیر، چند هجای کوتاه دیده می‌شود؟

«ز وهم و خیال و گمان برتر است

- ۱) نه
- ۲) یازده

۱۴- از میان مصراع‌های زیر به ترتیب چند مصراع همسان و چند مصراع ناهمسان است؟

الف) کور را خود این قضا همراه اوست

پ) این طائران قدس را عشقت فزوده بال‌ها

ث) چو پرده‌دار به شمشیر می‌زند همه را

- ۱) چهار - یک
- ۲) یک - چهار

۱۵- کدام مصراع از تکرار رکن (—|—) ساخته شده است؟

۱) عشق تو بگرداند در کوه و بیابانم

۳) خرده‌ای از مال دنیا در بساط هر که هست

۱۶- در کدام بیت آرایه «موازنه» دیده نمی‌شود؟

۱) ای درد توام درمان در بسوتر ناکامی

۲) ای آن که جهان را همه فخر از حسب توست

۳) کار خام دشمنان را آب شو آتش مباح

۴) راه وصل تو راه پسر آسب

۱۷- نوع سجع در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

۱) الهی دانایی ده که در راه نیفتیم و بینایی ده تا در چاه نیفتیم.

۲) الهی نام تو ما را جواز، مهر تو ما را جهاز. شناخت تو ما را امان. مهر تو ما را عیان.

۳) به کدام مشتاق شداید فراق می‌خوانی و به کدام مشفق قصه اشتیاق می‌گویی.

۴) گاه از ندیدن خط مکتوب منتعش و گاه از ندیدن روی مطلوب مشتعل.

چو باشی چو روبه به وامانده سپر
وز آس سپهر سرنگون سوده شدیم
خوابناکی هرزه گفت و باز خفت
که سر به کوه و بیابان تو داده‌ای ما را

نیسته خواهم شدن همی به کرانه
نوبت به تو خود نیامدی از دگران
گلش زهر دارد به خیره مپوی
گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند

ب) کشیدم در برت ناگاه و شد در تاب گیسویت
ت) دایم از تنگدلی سر به گریبان شده است

- ۳) چهار
- ۴) پنج

جمع از کجا توان کرد دل‌های پاره پاره
باقی همه بی‌حاصلی و بی‌خبری بود
ممنون به یک تبسم قانع به یک نظاره
در آبگون ساغر فکن آن آب آتش رنگ را

- ۳) پ و ت
- ۴) ب و ت

فروزنده برترین گوهر است»

- ۳) ده
- ۴) هفت

ب) آینه گر نقش تو بنمود راست

ت) هر که بر زبردستان نبخشايد

- ۳) دو - سه
- ۴) سه - دو

۲) که در این چمن پای در گل نشیند

۴) سحر چو زمزمه آغاز کرد مرغ سحر

وی ییاد توام مونس در گوشه تنهایی

وی آن که جهان را همه فخر از نسب توست

نقش نام دوستان را موم شو آهن مباح

درد عشق تو درد بی‌درمان

۱۸- تعداد تشبیه در کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) هر چند نمی‌سوزد بر من دل سنگینت
(۲) شکر شکر ز طوطی روان باز مدار
(۳) در شب هجرت مرا پروانه وصلی فرست
(۴) نه چو بلبل منم آن سدره نشیمن شهباز

۱۹- در کدام بیت‌ها همه آرایه‌های «استعاره، تشخیص، تشبیه و کنایه» دیده می‌شود؟

- (الف) هر تیر که از چشم چو بادام تو جست
(ب) اگرت سلطنت فقر ببخشند ای دل
(پ) سزای توست چون گل گریه تلخ پشیمانی
(ت) صبا ای کاش می‌گفتی بدان آهوی مشکین مو
- (۱) الف و ب (۲) ب و پ (۳) پ و ت (۴) ت و الف

۲۰- آرایه‌های مقابل کدام بیت درست است؟

- (۱) تا کی می‌صبح و شکر خواب بامداد؟
(۲) به چون تو محتشمی بی‌بها سخن ندهم
(۳) اسیرش نخواهد ره‌هایی ز بند
(۴) نه من از پرده تقوا به در افتادم و بس

۲۱- در کدام بیت تعدد آرایه کنایه دیده نمی‌شود؟

- (۱) اگر عاقل بود داند که مجنون صبر نتواند
(۲) دریاکشان کوه جگر باده‌ای به کف
(۳) شده انتظارم از حد چه شود ز در درایی؟
(۴) جان از سکوت سرد شب دلگیر می‌شد

۲۲- در کدام بیت، هر دو تشبیه گسترده و فشرده وجود دارد؟

- (۱) هر که از مهر تو چون ذره شود سرگردان
(۲) من که با زلف چو چوگان تو گویی نزنم
(۳) چند چون مرغ کنی سوی گلستان پرواز
(۴) تو که یک ذره نداری خیر از آتش مهر

۲۳- همه ابیات دارای مضامین مشترک‌اند، به جز:

- (۱) در طبع جهان اگر وفایی بودی
(۲) آن‌چه دیدی بر قرار خود نماند
(۳) گذر جوی و چندین جهان را مجوی
(۴) خاکساران جهان را به حقارت منگر

۲۴- کدام بیت، دربردارنده مفهوم بیت زیر است؟

- «رزق هر چند بی‌گمان برسد
(۱) گر کند آفاق را چون صبح از احسان رو سفید
(۲) سعی در رزق کسان دل را منور می‌کند
(۳) بی‌تردد، دامن روزی نمی‌آید به دست
(۴) پوچ سازد مغزها را چرخ تا روزی دهد»
- شرط عقل است جستن از درها»
نیست جز گرد کدورت رزق من زین آسیا
کم بود دل‌های شب بی‌شمع بالین آسیا
می‌کند با کاهلان این نکته تلقین آسیا
باشد از ریزش فزون آوازه این آسیا

۲۵- مفهوم کدام بیت نادرست است؟

- ۱) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیان
- ۲) هر آن دل را که سوزی نیست دل نیست
- ۳) ز یزدان دان نه از ارکان که کوتاه‌دیدگی باشد
- ۴) ای بیه ازل بسوده و نسابوده ما

- ۱) چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیان (ضرورت توکل به خدا)
- ۲) دل افسرده غیر از آب و گل نیست (ضرورت عشق در وجود انسان)
- ۳) که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی (منشأ همه امور خداست)
- ۴) وی به ابد زنده و فرسوده ما (ناپایداری دنیا و قدرت‌ها)

عربی